

CHRISTOFFER
HOLST

*Külmad
valged
talveööd*

ROOTSI KEELEST TÕLKINUD
MARI TUULIK

KRIMIRAAMAT

Proloog

Idre Fjäll
24. detsember 2000

Väikese majakese akna taga sajab hääletult laia lund. Naine elab majakeses. On jõuluõhtu, lumi rõõmustab teda. Stockholmis, kus ta muidu elab, ei saja talvel peaaegu kunagi lund. Tänavad on seal heitgaasidest hallid ning tihtipeale ähvardavad kõnniteedel pähe kukkuda jääpurikaid. Siin üleval Idres valitseb hetkel tõeline lume võlumaa. Ning see meeldib talle. Tuletab meelde lapsepõlvetalvesid Rootsi mägimaastikul.

Ning need pole kaugeltki esimesed jõulud, mis ta Idres veedab, tema ja eksmees Olle on käinud siin viimasel ajal igal aastal, et tuhiseda alla slaalominõlvadelt. Kuid need on esimesed jõulud, mis ta veedab oma majakeses. Nüüd on tal igioma suusamajake, vaatega ühele suusanõlvadest. Majake on lihtne. Kogu mööbel on männipuidust ning tal pole olnud veel rahalist võimalust majakest sisustada. Isegi voodipesu kuulub eelmisele omanikule. Sellest pole midagi, et tekikott on auklik, olulisem on siiski, et kõik siin kuulub temale. Ta pole kellelegi midagi võlgu.

Ta on vaba.

Selja tagant kostab lalinat, ta pöörab ringi. Pojake, tema pooleaastane poeg, istub lapsetoolis ning laliseb.

„Hei,väikemees,“ sõnab ta ning tuleb lapse juurde. Ta silitab lapse põske ning poeg naerab oma hambutu suuga.

„Emme askeldab, et meil oleks kena jõuluõhtu. Hakkas sul toolis igav?“

Kuid pojalt ei tundu üldse igav olevat. Ta laliseb ning naerab. *Minu armas väike*, mõtleb naine. *Sinu tulekuga siia maailma on kõik nii lihtsaks muutunud. Magad öösiti ning naerad päeval.* Kuigi ärkveloleku tunnid teevad naist jätkuvalt murelikuks. Murelikuks asjade pärast, mis võivad juhtuda. Ta võib lapse voodis ära lämmatada, poeg võib imikueas ootamatult surra, ta võib endale midagi kogemata kurku tõmmata. Mitu korda on ta unes näinud, et lapsega juhtub midagi, ärganud keset ööd hingeldades ja üleni higisena. Aga vähehaaval hakkab ta rahunema. Oma ilusa poja pead silitades mõtleb ta: *Sa saad peagi seitsmekuuseks. Ehk rahuneb emme varsti maha.*

Või?

Kui poiss käima õpib, kasvavad ka mured. *Autod. Kukkumised.* Ja kui veel kooliaeg kätte jõuab, lisanduvad uued. *Kiusamised, pahandused.* Ja seejärel teismeliseeas. *Purjutamised. Narkootikumid. Seks.* Ning seejärel täiskasvanuna. *Reisid ohtlikesse paikadesse, haigused, kahtlased vahekorrad.*

Need mõtted ajavad naise silmi pööritama. On küsimus, miks seda tehakse. Miks tuuakse ilmale väikesi kelme, kui neil peab pidevalt silma peal hoidma? Kui ta aga näeb poja hambutut naeratust ning suuri uudishimulikke silmi, hajuvad iga-sugused kahtlused.

„Emme armastab sind,“ ütleb ta ning suudleb pojukest laubale. „Ja nüüd küpsetan ma pehmeid piparkooke!“

Ta läheb kööki ning astub aknalaual oleva raadio juurde. Ta keerab heli valjemaks ning kuulab tuttavat melodiat „Do They Know It’s Christmas?“ iiri bändi Band Aidi esituses. See on tema lemmikpala.

Ta otsib välja vispli, jahu- ja suhkrukotid. Talle meeldib küpsetada. Kui lahutus Ollest oli sügisel kõige kurnavamas seisus, küpsetas ta alatihti. Hoolimata sellest, et poeg

toitus üksnes emapiimast, ikka küpsetas. Hoolimata sellest, et ta ise ei jõudnud kõike ära süüa, ikka küpsetas. Sest küpsetamine kui tulemus ise andis parema enesetunde. Ta on tahtnud maha suruda kõik tülid. Kõik karjumised. Kogu mure poja tuleviku pärast. Ning mõne aja pärast, kui tal on käed taignased ja ta ise jahupilve sees, on see kõik läinud.

Aga selles majas siin pole ta veel küpsetada jõudnud.

Ta uurib männipuust köögikappi. Ülemisel riiulil seisab koogivorm. Irene tõuseb kikivarule ning ajab end nii sirgu kui suudab, aga sõrmed ei ulatu selleni. Pagan. Äkitselt tunneb ta, et läheb palavaks. Higi voolab selga mööda ning ta taipab, et väikese köögi vanas ahjus on temperatuur tõusnud kahesaja viiekümne kraadini. Ta astub akna alla ning lükkab akna paokile. Külmal õhk voogab sisse ning jahutab keha.

„Oota, natuke läheb veel,“ ütleb ta pojale, kes rõõmsalt laliseb oma väikeses lapsetoolis. „Emmel hakkas nii palav, saad aru.“

Ta tõstab köögipingi kapi ette ning astub sellele. Ühel jalal kõikudes ning tasakaalu hoides sirutab ta end hõbedaselt läikiva koogivormi poole, samal ajal hakkab Band Aid mängima „Püha ööd“. Ning seejärel juhtub kõik nii kähku. Miski ragiseb allpool, üks pingi jalgadest murdub. Ta lööb kõikuma, püüab kuskilt kinni haarata, selle asemel aga kukub, jõudmata käsigi ette panna. Valu otsaesel ning kõik vajub pimedusse.

Kui ta uuesti silmad avab, ei oska ta arvata, kui palju aega on möödunud. Ta teab, et lamab väikese köögi põrandal. Pea valutab hirmsasti. Igatahes sai pea köögi ventilaatorilt kõva paugu.

Ta pole kindel, kui kaua ta on teadvusetult lamanud. Kuigi kaua see ei saanud olla. Tommy Körberg on jõudnud „Püha öö“ viimase salmini, nii et maksimum paar minutit.

Taevake, ma oleksin võinud surma saada, mõtleb ta.

Aga ta ei saanud.

Ainult pea valutab hullusti.

Köök on jääkülm. Ta ajab end küünarnukkidele ning mõtleb, et kõigepealt tuleb aken kinni panna. Aga ta ei jõua end jalulegi ajada, enne haarab teda paanika oma kondiste sõrmedega.

Lapsetool, milles poeg alles mõni hetk tagasi lalisedes istus, on tühi. Ning aken pärani lahti. Punased jõulukardinad lehvivad laperdades külma talvetuule käes. Ta ajab end püsti ning heidab südame värinal pilgu aknast välja. Esimesena hakkavad pärastlõunases hämaruses silma värsked jalajäljed, mis eemalduvad aknast. Otse metsa poole.

Ja siis pistab ta karjuma.

1

Södermalm, Stockholm

Cilla

Nädal enne jõule

See korter on mõeldud suviseks elamiseks. Selles pole kahtlustki. Minu väike ühetoaline Brännkyrkagatanil on suurepärane suvekuudel. Kui ma magan alati lahtise aknaga Söderi lärma-kate tänavate poole. Aga nüüd on teisiti. Pikaleveninud veeleкке järel – õnneks võisin kolida oma hea sõbra Zacke korterisse veidi maad eemal – sain ma nüüd oma koju tagasi pöörduda. Nii kena, kui sa ei pea reisikohvrit enam kaasas vedama, aga ausalt öeldes on vahel ikka üksildane tunne küll. Külmast rääkimata. Käes on detsember ja minu üürileandja on kas sadist või ilmatu kitsi inimene; vaatamata sellele, et ma lasksin õhu välja, on radikas jääkülme. Puhtalt meeletehete keerasin elektriahju kahesaja kraadi peale ning jätsin ahjuukse paokile.

Nüüd puhub tuppaa sooja õhku, mis aga eriti palju ei aita jääkülma põranda ning halvasti topitud akende vastu. Mul on jalas villased sokid, pikad aluspüksid teiste pükste all ning kõige krooniks kootud sall kaelas. Kui ma juhtun end peeglis nägema, saan naerukrambid. „Ma olen nagu talvemuumia!“

Adam, kes on samamoodi sisse mähitud, puhkeb naerma sohval, kus ta istub laptopi ees.

„Üks vahva muumia,“ tähendab ta.

„Pähh.“

Ma ristan käed rinnale ning haigutan nagu kahe tuhande aastane muumia.

„Ära vigurda,“ ütleb ta ning rüüpub lonksu suurest teekruusist. Tavaliselt ma teed ei joo. Mulle meeldivad kohv ja vein. Aga säärases Siberi külmuses poleks ma ausalt öeldes isegi tassi keevat petrooleumi tagasi lükanud. Kõik, mis soojendab, on teretunud.

„See on ju päris haige värk siin, Cilla. Oled sa üürileandjale vähemalt meiligi saatnud?“

„Olen. Aga oktoobrikuu veeavarii järel on võimatu temaga kontakti saada. Ta pikutab kindlasti kuskil soojamaa rannas ja päevitab.“

„Aga see on seadusevastane, jätta oma üürnikud hooletusse.“

„Sina peaksid seda asja uurima, sina oled politseinik.“

Ta muheleb vastuseks

„Mis seisus on pajaroog?“ uurib ta seejärel.

„Peab vaatama!“

Ma lähen pliidi juurde ning tõstan punase Le Creuset' kastruli kaane. Kingitus Zackelt, mõistagi. Talle ei tule pähegi, et füüsiliselt on võimalik keeta kastrulis, mis maksab alla tuhande krooni. Mahlakas aurupahvak tõuseb õhku ja jõuab ninna. Lõhnab oivaliselt. Tšilli on sees ja mulisenud terve pärastlõuna. Alustuseks pruunistasin Ancho tšillit sibula ja selleriga ning seejärel lisasin riivitud mädarõika koos puljongi ja tumeda õllega. Liha on hakanud lagunema ning peagi on aeg panna valmis lisandid. Tšillit peab nautima sooja tortiljaleiva peal koos vahustatud *crème fraîche*'i, kreemja maisipudru, värskes krõmpsu salati ja rohke koriandriga. Suu jookseb vett, kui ma selle peale ainult mõtlen. Imede aeg pole lõppenud, sest mina, Cilla Storm, olen hakanud vanuigi kokkama!

Elus on olnud aegu (mitte väga ammu), kui kokkamine tähendas sooja jooki või soojendatud taldrikutäit pennepasta ja konservpestoga.

Pärast palgale saamist lubasin ma endale eritellimusi oma isiklikult kokalt (kes on tuntud nime järgi kui Jawad Foodorast). Kuid olles kena politseiniku Adam Ångströmiga koos nii elus kui süngis, olen ma ootamatult aru saanud, et parim, mis ma tean, on pliidi ääres seistes talle luksuselõunaid valmistada.

Heldeke! Lisage korsett ning kaotage hääleõigus, siis saate täiusliku koduperenaise.

Kuid Zacke on rääkinud, et temaga juhtus samamoodi. Zackele meeldib nüüd kokata, kui ta aga Jonathaniga käima hakkas, sai ta peaaegu gastronoomilise psühhoosi.

Akna taga tuhiseb tuul ning raagus puud kõiguvad pimeduses. Ikka veel pole lumi Stockholmi üleni katnud, ehkki on juba detsembri keskpaik. Suurlinnas elades pole mingit garantiid lumele. Vaatamata sellele on siin päris kena elada. Paljud virisevad Stockholmi talvede üle. *Sajab lörtsi, on hall – õiget talve polegi.* Mina olen siin üles kasvanud. Mina pole kunagi talve veetnud murdmaad suusatades või väikeses Jämtlandstjärnaris landiga ahvenaid püüdnud. Olen vaadanud NK kaubamaja jõulureklaame ning valguskette, mis jooksevad Strandvägeni paatide vahel. Mulle piisab sellestki.

Ometi võtsime Adamiga nõuks veeta nädalalõpp maal. Ehk maa moodi, me sõitsime minu armsasse aiandusühistu suvilasse Bullholmeni saarel. Otsustasime päris viimasel hetkel. Mina isiklikult tahtsin oma väikese pugeriku enne jõule üle vaadata, nii et meile sobis suurepäraselt eelmisel laupäeval Hõbenoolega saarele sõita. Me olime peaaegu ainsad reisijad laevas, mina ja Adam, mis oli päris vahva. Suvel on Hõbenool peaaegu alati täis reisijaid ning isegi sügisel, kui me nädalalõpuks Rosiega spaasse sõitsime, oli mitmeid, kes Bullholmeni

kuldset sügist nautima sõitsid. Kuid eelmisel nädalavahetusel oli saar nagu välja surnud. Ica pood oli õnneks avatud. Vastasel juhul oleksime pidanud koju tagasi pöörduma.

Jalutasime seltsis saarel ringi sel kargel talvapäeval. Tegelikult päris saare teise otsa välja, kus on järsud kaljud ning külalistele avatud uus pansionaat. Sama pansionaat, milles me Rosiega elasime üle ennekuulmatu tragöödia kõigest paar kuud varem. Nüüd oli siin vaikne ja rahulik. Isegi meri oli rahulik. Öhtul küpsetasime tavalisi poissmeeste *taco*'sid – konservmaisi ja hapukoorega – ning jõime Ginger Joed, samal ajal vaadates ühe inglise krimiloo mitmeid osi minu iPadist. Öö oli ikkagi väga külm, seega otsustasime järgmisel hommikul esimese laevaga tagasi sõita. Ning veeta ülejäänud ennelõuna vannis.

Pole halba ilma heata.

Aga ma pean ikkagi ütlema, et minu kodus on jääkülm vannis käia.

Välja arvatud muidugi Adamile. Ma piilun teda, kui ta sohval istub. Hoolimata sellest, et temagi on soojamuumiaks muudetud, paistab ta nägu paksu sviitri kaeluse tagant. Uudishimulikud silmad, suured suudlussõbralikud huuled ning tume habemepiire.

Korteris võib hullemaidki mehi olla. Üks mis kindel.

Mul on raske öösel magama jääda.

Vähkren ja keeran teki all küljelt küljele.

Adam nohiseb armsalt mu kõrval ja tavaliselt meeldib mulle lamada tihedalt tema vastas. Aga kui kell saab kohe üks, poen ma voodist välja ja lähen kööki. Mul pole tarvis midagi endale ümber võtta, me mõlemad magame sokkides ja soojalt riides. Nõudepesulaua seisab üle jäänud õhtune pajaroog, mis maitses nii suurepäraselt, nagu lootsime. Aga jäägu see homseks, oma unepuudust võin kasutada töötegemiseks.

Kohe, kui olen valmis saanud puuviljatee, sätin end sohvale, laptop põlvedel. Umbes pooleteise nädala pärast on jõulud, aga vabakutseline ajakirjanik palju selle peale ei mõtle. Kui teised arvutavad kompensatsiooni- ja pühadevahe päevi, siis minul lasub pidev kirjutamisvajadus. Mitte et see vaevaks mind. Mulle meeldib vabakutselisus. Meeldib kirjutada siis, kui ma tahan ja tunnen, ning seda ükskõik millisel hetkel ööpäevas. Ning töö ei ole muutunud vähem põnevaks pärast seda, kui ma sain „Verejäljest“ pakkumise neile kirjutada. Neil on just praegu maa kõige populaarsem podcast ning kahtlemata suurim *true crime*'i kategoorias. Oma igapäevase kahesajatuhandelise kuulajaskonnaga võib „Verejalg“ rinda pista gigantidega nagu *P3 Dokumentär*. Ennekõike tänu karismaatilisele neidude duole, kes oskavad jutustada nii empaatia kui hästi kaaluka dramaturgiaga. Kuid loodetavasti sellegi poolest, et minu käsi kirjas peegeldub kogu mu uudishimulik hing. Sest „Verejälje“ tekstid kirjutatakse peamiselt mina. Tegelen *research*'i ja andmete kogumisega ning püüan seejärel kõik küllalt põnevalt kirja panna, et viiskümmend minutit pakuksid kuulamisel ehtsat põnevust.

Alates sügisest töötan ma täiskohaga „Verejäljes“ ning parim episood oli ilmselgelt seltskonnadaamist Laila Dammist, kes jäi kaduma kolmkümmend aastat tagasi ning kelle loo me Rosiega sügisel Bullholmenil päevavalgele tõime. Episood muutus kohe „Verejälje“ kuulatavaimaks. Vähe sellest, me paljastasime asju, mida isegi politseil ei õnnestunud välja selgitada. Ja pärast seda võisin lisada arvele veel paar tuhat krooni, mis minu majanduslikku olukorda parandasid. Aga see tähendas veel suuremat survet. Laila Dammi loo mõjul kasvas ka „Verejälje“ tüdrukute huvi Rootsi juhtumite vastu. Ehkki välismaised läksid samuti hästi peale (mida peavadki tegema, sest need moodustavad suurema osa minu kirjutatust), aga üks kodus avastatud müsteerium pakub siiski suuremat põnevust.

Kuid väikeses Svedalas pole lõputult saladusi.

Paljud on kuulnud poliitik Hjalmar von Sydowi mõrvast ja röövlikambast Maskeraadiliigast, aga ma väldin reeglina süvenemast väga brutaalsetesse lugudesse. Lihtne on saadet teha tragöödiatest, meie, kes me nende kallal töötame, peame olema ettevaatlikud, et mitte üle piiri minna. Mind isiklikult pole kunagi huvitanud vägivallateod teismeliste tüdrukute kallal, milles maailm paistab ühisel meelel olevat. Mulle meeldivad mõistatused. Meeldivad müsteeriumid. Meeldib puslet peas kokku panna. Ometi pean tunnistama, et mind hakkab kimbutama väike kirjutamiskramp. Või õigemini mõttekramp. Guugeldan nagu harilikult: *Kadunud rootslased*. Seejärel proovin mitut varianti: *Rootsi + kadunud. Välja selgitamata kadumised*. Akna taga undab jätkuvalt tuul, talvepimedus neelab Brännkyrkagatani ühe ropsuga.

Mu silmad libisevad üle mitmete erineval kombel kadunud rootslaste. Sest jah, aeg-ajalt nad kaovad. Enamasti küll teismelised, kes lasevad kodust jalga, või narkomaanid, kes enamasti eksivad ära. Harva kaovad inimesed sellisel moel nagu Laila Damm. Laias laastus õnneks, minu kontole kahjuks.

Fui, Cilla, mõtlen ning pööritan silmi.

Võtan kirjutuslaual lahti mapi „HÄDAJUHTUMID“.

Topelt tähendusega mapinimetus, pehmelt öeldes.

Selle vahele olen ma kogunud mõned klassikalised juhtumid, mis aeg-ajalt korduvad: Yngsjö mõrv, Åmsele mõrv, Soome telgimõrvad ... Aga ma ei taha tegelda vana materjaliga. Tahan rääkida millestki uuest. Mida inimesed veel ei tea.

Mul kipub tähtajani aega napiks jääma. Olen „Verejälje“ tüdrukutele lubanud uueks aastaks koguni uut lugu. Õnneks on mul sügisel nii palju tööd olnud, et katta sellega terve talvehooaeg. Aga kevadhooaega oleks lahe alustada millegi jalustrabavaga. „Verejalg“ ei ole ainus tõsielu krimiraadio. Neid on kerkinud esile otsekui mõrvaseeni podcastimaastikul: „Mõrv

ja inimesed“, „Õlu ja kurjad äkkmõrvad“, „100 viisi surra“. Konkurents muutub üha karmimaks. Üks neist – „100 viisi surra“ – tühistati, kui selgus, et programmijuht oli varastanud teksti otse ühe tuntud kirjaniku raamatust. Aga „Verejäljes“ seda ei juhtu.

Sina oled meie salarelv, armastavad „Verejälje“ neiud korrata. Vaevalt see painet vähemaks võtab. Kui mu teekruus on tühjaks joodud, tõstan arvuti kõrvale ja astun akna alla. Kiikan välja pimedusse, aga vastu peegeldub minu enda külmast lõdisev kogu. Keegi norskab samal ajal voodis. Muhelen endamisi.

On aeg pugeda oma kena politseiniku kõrvale tagasi.

2

Cilla

„Kuidas sa jõule veedad?“

Jalutame koos Rosiega. Õigem oleks öelda, liigume sörksammul. Kummalgi sullejope seljas ning korralikud sõrmkindad käes. Oleme Vanalinnas Stortorgetil, kus novembri lõpus avati jõuluturg. Kaks väikest punast poekest kauplevad kaneelisaiade ja glögiga, käsitööna tehtud võinugade ja loosidega.

„Ah, ma päriselt ei teagi,“ vastab Rosie. „Ma pole suurem asi jõulufanatt.“

„Tõega või?“

„Ei ole jah. Või siis ... glögist pean ma sama palju lugu nagu teisedki. Aga seda peab kinnitama millegi heaga. Eelistatavalt rummi või viskiga. Vastasel korral on ükstapuha.“

Ma muigan. Rosie on eriline naine. Ja mis veel kõige erilisem, ta on absoluutselt mu parim sõbranna. Seitsekümmend aastat vana, pensionil politseinik ja Bullholmeni suvilaomanik. Seal me tuttavaks saimegi. Tegelikult on see pöörane, et me oleme kõigest pool aastat seltsinud, sageli näib, nagu oleksin Rosiet tundnud terve oma elu. Ta on rahulik, soe ja liigagi uudishimulik enda huvides. Armastab süüa ja veini juua. Nii et kui maha arvata ligi nelikümmend aastat vanusevahet, on ta

täiuslik sõber. Üksnes vahel harvamõtlen ma tema vanuse peale, siis kui Adam on meiega. Sest Adam Ångström, kellega ma hakkasin sügisel kurameerima, on Rosie poeg.

„Aga sina, Cilla? Kuidas sina jõule veedad?“

Kehitan õlgu.

„Mul pole mingeid plaane. Ilmselt teen tööd.“

Rosie kõkutab naeru ja vangutab pead.

„Töö, töö, töö. Teie põlvkond muud ei teegi. Sellepärast te nii tihti peaga vastu seina jooksetegi. Võtate tööd koju kaasa, kerite öösiti oma mobiile ning kui lapsi saate, siis peab kõik olema plastivaba, toidate neid veganhakkliha kastme ja *kombucha*’ga. Pole ime, et te läbi põlete.“

„Tead ju mind, Rosie? Ei mingeid lapsi. Ei mingit *kombucha*’t.“

„Kõlab hästi. Hoidu selle eest. Praegu sa siis palju ei töötagi, mis? Kui mitu tundi sa öösel magamiseks näpistad?“

„Oh, umbes seitse.“

„Isegi hästi. Ise magan ma pensionäriund. Ärkan iga kärbsepirina peale.“

Ma itsitan. Haaran ta käevangu ning tirin väikese punase tare poole, kus müüakse sooja šokolaadi. Tellin kahele ning saan kuuma šokolaadi, mis serveeritakse väikestesse papp-topsidesse. Jook lõhnab suhkru ja kakao järele ning külm ilm muudaks joogi nagu veelgi maitsvamaks.

„Mis sa arvad, mida Adam jõulude ajal teeb?“ pärin ettevaatlikult. „Või siis, kuidas tal on kombeks?“

„Ta on seda tüüpi, kes töötab. Igal aastal. Juba siis, kui ta Sabinaga elas. Aga sel korral võiks ta küll vaba olla, isegi kui Narkopolitseid bossid, nagu tavaliselt, tahaksid teda välja kutsuda. Me peame selle nimel vaeva nägema, – nagu kaks rebast ühe väikese kana pärast.“

„Appi!“

„Teen nalja. Cilla, saad ta jõuluks. Vaata, et teil koos vahva oleks, teil noortel. Ise tatsan kodus ringi, räägin iseenda ja

SVT-ga kui ainsa kaaslasega. Hoian pöialt, et ma ei libiseks duši all ega jookseks verest tühjaks.“

„Kena sinust, Rosie, et sa märtrit ei mängi.“

Ta müksab mind külge, joon šokolaadi ja muigan. Ma tean, et Rosie on naljanina. Ning kindlasti pole jõulud talle midagi erilist, nagu ta räägib. Aga ometi teeb mulle haiget, kui ma teda üksi kodus ette kujutan.

Ning jõulud on keerulised. Palju emotsioone. Nii helgeid kui süngeid. Me pole Adamiga veel arutanud lähenevaid pühi, kuigi juba nädala pärast need saabuvad.

Viimased aastad olen ma jõulud veetnud isa ja Sussiga, kuid sel aastal otsustasid nad Kanaaridele sõita. Nad kutsusid mind kaasa, aga ükskõik kui kena see ka poleks, ma ei saaks rahu päikese käes Las Palmases. Töö nõuab oma. Ehk õnnestub meil Adamiga koos väike jõulusöömaaeg pidada?

Pähe kipub romantiline film. Jõulukuusk särab, kamin köeb praksudes ning mina ja Adam lesime teineteise kaisus teki all, söödame teineteist pähklitega, samal ajal näidatakse telekas „Puhkust“. See on täiesti absurdne kujutluspilt, mitte ainult seetõttu, et pole kaminat, vaid ka sellepärast, et ma olen pähklitele allergiline, mis tegelikkuses ei välista, et Adam võib lesida ja muheleda paistes, akuutses hapnikupuuduses naise kõrval.

Aga midagi me teeme küll.

Hiljem samal õhtul istun ma oma väikeses köögis Södermalmis. Adam töötab täna õhtul, väiksel köögilaul on tühjaks söödud *pad thai* karp, kõrval põlev küünel. Ma olen päev otsa guugeldanud uut potentsiaalset juhtumit ning tunnen, et peagi trügin Flashbacki alale.

Ei ole hea, Cilla, ei ole hea.

Akna taga jalutavad inimesed koertega. Ma ühendan oma iPhone'i väikese roheka valjuhääldiga, kust kõlab lugu ansamblilt

Roxy Music: „*More than this, you know there is nothing ...*“ Peaksin vist mingi jõulumeloodia peale panema. Valin Spotifyst listi God Jul ning kuulen peagi Bing Crosby mahedat häält läbi ragiseva valjuhääldi, mida ma köögis kasutan. Tunduvalt parem.

Kui kell lööb kaheksa, olen ma arvutis istunud kaks tundi, ilma et oleks ridagi kirja pannud. Helistan Zackele.

„Jaa, Kaljukitsemees kuuleb,“ vastab ta.

„Vabandust?“

„Ahjaa, ma näen üldiselt välja nagu Kaljukitsemees. Millal sa viimati helistasidki? 1997? Kas olemegi enam kontaktis?“

Ma hõõrun otsaesist ning puhken naerma oma melodramaatilise sõbra küsimuse peale.

„Tean, vabandust. Ma olen hirmus vähe endast märku andnud.“

„Pehmelt öeldes. Kas süüdi on see politseinik? Oled sa armastuse kütkes?“

„Oh, heldene aeg.“

„Nali.“

„Töö kallal. Ma pean napi kahe nädala pärast uue käsikirja valmis saama ja mul ... pole midagi. Isegi mitte idee poegagi. On sul mõni vihje lahendamata müsteeriumi kohta?“

„Jah on. Miks jäävad mu riided iga aastaga kitsamaks?“

„Liiga nišiteema „Verejälje“ kuulajatele, arvan ma.“

„Kas sa ei tahaks siia tulla? Me just avasime mõnusa punaveini putli.“

„Ma olen sõna otseses mõttes juba sinu ukse taga.“

3

Cilla

Aretha Franklin ründab mind juba esikus.

Päriselt küll mitte, see oli väheke sürrealistlik. Aga noormeeste väikesel sagris *bichon havanais*'l – Havanna koeral on säärane nimi. Ta haugub rõõmsalt ning hüppab üles, ma sügan teda kõrvade tagant.

„Hei, sõbrake! Oi, kui hea meel sul on! Jaa, oi-oi-oi!“

„Aretha, siia!“

See on Zacke, kes teda hüüab suurest ümmargusest elutoast.

„Aretha, tule trühvlisalaamit sööma! Tule-tule!“

Ma vangutan pead, talvejopet seljast, salli kaelast ja kindaid käest võttes. Kui minu korter on nagu Jukkasjärvi jäähotell, siis poiste omasse tulek on nagu Sturebadi spaa külastus. Teadagi. Zacke ei lepiks kunagi teistsuguse variandiga.

„Ega teie koer ometi trühvlisalaamit söö?“ hüüan esikust.

„Selge see, et sööb,“ vastab Zacke. „Mida ta siis veel peaks sööma, suitsutatud küüslauguvorsti või? Kelleks sa teda õige pead?“

„Teil on Söderi kõige hellitatum koer.“

„Sellisena ta sündis. Cilla, ära muretse, trühvlisalaamit jätkub sullegi.“

Ma astun elutuppa, mis mulle kahtlemata üle kõige meeldib. Mitte üksnes seetõttu, et minu kalleim Zacke ja tema sõber Jonathan siin elavad, vaid ruum on muinasjutuliselt kaunilt sisustatud. Pärsia vaibad vanal, laiadest laudadest puupõrandal, maitsekad maalid päikesekollastel seintel, kõikjal kohtvalgustus, keset tuba suur puidust söögi-laud, mille ümber omapärased toolid. Ning muidugi aken vaatega Mariatorgetile. Zacke naljatab tihti, et Marie-Antoinette oleks võinud siin elada, oleks talle õigel ajal nõu antud. See jutt ajab mulle alati naeru peale. Täna sel õhtul troonib söögilaual kena puidust kandik mitut sorti juustudega, millest mõni nii vedel, et on juba poolel teel Vanalinnani.

Tuleb Jonathan ning embab mind, Zacke teeb sedasama.

„Näljane?“ pärib ta.

„Ei, täna, ma pressisin endale veidi aja eest portsu *pad thai*’d sisse.“

Zacke ajab silmad pärani.

„*Pad* ...“

„... *thai*. Tead ju küll – Tai roog.“

„*Pad* ... miis?“

„*Thai*. Tai toit. Tuuakse valges pappkarbis väikese maapähklikotikesega.“

„Pole kunagi sünninud.“

Jonathan patsutab oma semu õlale.

„Tal pole aimugi, kui tegemist pole just millegi prantsus- või itaaliapärasega. Klaas veini?“

„Heameelega.“

Võtan laua taga istet ning Jonathan kallab karahvinist klaasi punast veini.

„See on Crozes-Hermitage 2006. aastast,“ täpsustab Zacke.

„Kõlab just nagu mõne haiguse nimetus.“

„*You should be so lucky!* Sa peaksid õnnelik olema! See on syrah-vein Põhja-Rhône’i orust.“

„Kuid 2006! Zacke, ma olen ju palunud, et sa ei avaks sääraseid väärt veine minu pärast. Kas te ei võiks selle asemel avada mõne vana võise *chardonnay*?“

„Ei tule kõne allagi. Sina väärid kõiki häid veine maailmas.“
Ma naeratan talle.

„Aga miks kolmapäeval? Tähistate midagi või?“

„Võib-olla,“ vastab Jonathan.

Tema suunurgad tõmbuvad naerule ning ma vaatan üllatunult üles. Mida kumbki neist pühitseb? Ei, Zacke, vaatamata oma monogaamsele eluviisile, pole kunagi ihaldanud sõrmust sõrme. Laps? Vaevalt.

„Nüüd ma muutun õite uudishimulikuks,“ tähendan.

„Võin ma rääkida?“ pistab Jonathan vahele.

Ta on nagu poisike jõuluõhtul, aga kui ma Zacket vaatan, paistab ta palju asisem.

„Lase käia, kallis.“

Tunnen, kuidas põnevus mind üleni haarab. Ega nad ometi kavatse Stockholmist ära kolida? Mind maha jätta? Ei, seda mitte, mõtlen. Zacke ei jätaks mingi hinna eest maha oma *Mon Dieu*'d, seda väikest õdusat koobasbaari, mille ta mõni aasta tagasi endale soetas. Või ehk siiski? Mul tõmbuvad peopesad niiskeks. Jonathan armastab üle kõige loodust. Ta pärineb ehtsast sportlasperest. Mõtleks, kui ta on Zackele augu pähe rääkinud, et kolida mõnele Sörmlandi torparikohale. Mõtleks, kui ma näen neid ainult suviti mõne nädala. Heldene aeg!

„Räägi ometi,“ olen ma läbematu.

„Me ostsime suusamajakese!“

Avan suu, et midagi öelda, kuid jään ammulisui istuma.

„Mmiis ... miiss? On see tõsi?“

Vaatan otsa Zackele, kes rüüpab suure lonksu veini.

„Jah,“ kostab ta, „Jonathan räägib õigust.“

„Suusa ... suusamajakese?“

„Kas pole vahva?“ särab Jonathan üle näo otsekui ootamatu detsembripäike.

„Jah, aga ... kus?“

„Idres. Idre Fjällis!“

„Kas teie siis suusatate?“

Jonathani näole kerkib solvunud ilme.

„Vabandust, aga sa näed enda ees meest, kes kuni kodust lahkumiseni on kõik talved mägedes veetnud.“

Noh, selge. Ma isegi mäletan kõiki lugusid, mida Zacke on Jonathani perekonnast rääkinud. Nad on tõepoolest totaalset erinevad. Zacke ja Jonathan. Zacke pärineb õige jõukast Lidingö perest, Jonathan aga kasvas üles Faluni ridamajade piirkonnas. Ja kui Zacke veetis oma suved Roslagenis perekonna suvilas, veetis Jonathan oma talved lihtsates majakestes erinevates suusakeskustes Rootsis.

„Vabandust,“ ütlen kähku. „Olin unustanud. Teil oli ehtne suusaperekond, nagu ma olen aru saanud.“

„Just,“ vastab Jonathan, „kohe pesuehtne. Mitte selline, kus ülemklassi pere sõidab mägedesse lihtsalt kamina ärde munalikööri jooma.“

„Nagu oleks selles midagi halba,“ pomiseb Zacke oma nurgast.

„Me käisime ikka korralikult suusatamas. Ning ausalt öeldes, Cilla, ma olen sellest kogu oma täiskasvanuelu puudust tundnud.“

Ma noogutan, kuigi ma ei kujuta Jonathani päris hästi ette ei mäesuusatamises ega murdmaas. Päeval töötab ta kontoris, õhtuti naudib jalutamist koer Aretha Frankliniga või istub sohval teleka ees inglise krimiseriaale vahtides.

„Ja ... see seal siis?“

Ma näitan lõbusalt Zacke poole.

„Kuidas sa mõtled ta endaga kaasa mägedesse meelitada?“ Jonathan muigab, aga Zacke näeb välja sügavalt solvatuna.

„Tal tuleb ära harjuda. Me pidasime pikalt aru, et tuleks muretseda endale üks maakoht, ning nüüd on see meil olemas! Me saime kaubale täna pärastlõunal. Tehingule kulus kõigest paar tundi aega. See pole miski peen koht, Cilla. Lihtne majake, kaheksakümnendate oma. Aga üsna lähedal on nii mäed kui keskus. Zacke ristas selle juba ära.“

Purskan naerma.

„Või nii? Ja kuidas siis?“

„Männifestival.“

Zacke näib sügavtõsine. „Sest see on männipuidust. Üleni. Ü-le-ni.“

Järgmise kümne minuti sees näitab entusiastlik Jonathan mulle kõiki Hemneti eluasemeportaali pilte Männifestivalist. Tema rõõmu ei saa segada ja isegi kui Zacke vangutab pead, rüübates punast veini, näen ma, et ka tema on rahul. Talle meeldib Jonathanile heameelt valmistada. Ta elab sellest. Kui Jonathan lõpuks mobiili sulgeb ja täidab minu veiniklaasi Crozes-Hermitage'iga, võtab Zacke ohjad enda kätte.

„Ja nüüd, kui sa oled kuulnud meie uuest omandist, on meil üks mõte,“ sõnab ta lustlikult.

„Või nii?“

„Jaa. Me mõtlesime tegelikult selle peale juba kevadel, kui sa oma korterist pidid välja kolima.“

Semud vaatavad vandeseltslaslikult teineteisele otsa ja seejärel minu poole.

„Me soovime, et sa tuleksid järgmisel nädalal meiega sinna üles jõulusid veetma!“